

MIŠLJENJA

ZAJEDNICA KAO KATEHEZA

Imbre Jerebic

Zajednica Prve Crkve bit će nam ishodište u traženju odgovora kako da zajednica postane kateheza.

„Bili su postojani u apostolskoj nauci, zajedničkom životu, lomljenju kruha i u molitvama. Strah spopade svakoga, jer su apostoli činili mnoge čudesne znakove. Svi koji prigriše vjeru držahu se zajedno i sve im bijaše zajedničko. Prodavali bi pokretna i nepokretna dobra i to bi dijelili svakom prema njegovoj potrebi. Kao što su svaki dan postojano – kao po dogovoru – bili u hramu, tako su po kućama lomili kruh i zajedno uzimali hranu vesela i priprosta srca. Hvalili su Boga i zato uživali naklonost svega naroda” (Dj 2,42–47).

Četiri stožera ili stupa bili su nosioci života prve apostolske zajednice: naučavanje apostola, bratska zajednica, lomljenje kruha, molitve. Sigurno su ti elementi bili u ravnoteži, jer je inače ta novooblikovana zajednica mogla biti podvrgnuta jakim pritiscima službene poganske vjere, ili se kao zrno pijeska mogla izgubiti usred različitog poganskog svijeta, ili se moglo dogoditi da stupi u bratsku vezu s jakim strukturama i obredima drugih vjera, ili bi mogla davati svojim molitvama očaravajuće primjese čašćenja vlastitog kulta.

Sakrament krštenja ucijepio nas je u Crkvu kao živ organizam. Zadatak zajednice je pak da

pronade put kako bi se počeo pročjeđivati sok života između debla i mladice jer tek nakon cijepjenja počinje proces rasta. Taj proces je za mladicu odlučujući i egzistencijalno svojevrsan, kad se doživi protok žive vode i kad se otkrije točka gdje se to bogatstvo crpi. Većina ljudi treba nekoga da ga posredno ili neposredno vodi do tog izvora života, ili da mu čak pomogne da kopajući dođe do izvora.

Prva je crkva počivala na snazi četiri stupa koji su s jedne strane bili norma za učlanjenje u zajednicu, a s druge si pak strane, u metodičkom smislu, bili veoma dobar pristup za egzistencijalno važno suočavanje s izvorima žive vode posredstvom zajednice. To je srž djelovanja Prve Crkve kao kateheze.

Shodno iskustvu Prve crkve zaustavit ćemo se kod pojedinih stupova:

naučavanje apostola: ne radi se samo o tome da već učenika osnovne škole opteretimo Svetim pismom i da ga ispitamo o vjeri prije potvrde! Radi se o mnogo većoj stvari: da oduševimo mladog čovjeka da rado posegne za bogatstvom Svetog pisma! Treba ga oduševiti da se trajno bavi produbljivanjem znanja o vjeri.

bratska zajednica: u kasnom djetinjstvu i u pubertetu radi se tu o čeonom stupu, koji otvara ili zatvara put u unutrašnjost kuće – u dom. Otkriće sebe u ranoj mladosti znači isto-

vremeno osloniti se na nekoga. Doživjeti vjersku zajednicu da ti ona postane dom, naći u njoj utočište kad si opterećen tisućama i tisućama problema, naći u njoj svoju ulogu, osjetiti da si netko i da si sposoban za nešto.

Ne smijemo se zadovoljiti time, ne smijemo zatvoriti oči i smatrati da je obitelj dovoljno mjesto gdje bi se mladi našli, ili da je to jednostavno šira župna zajednica. Jedna je zajednica premala – preuska; druga je preširoka. Često tome ne odgovara također ni formalni školski vjeronaučni razred ili heterogena omladinska zajednica. Nova otkrića su: grupe krizmanika, grupe pjevača, ansambala, ministranata, radne grupe, a za srednju generaciju bračne grupe, grupe intelektualaca...

lomljenje kruha: to je izvanredan stup u vjerskoj praksi Crkve kome je II. vatikanski koncil dao čar nove svježine, kad smo npr. liturgiju preveli na naš jezik, koga svakodnevno govorimo, kojim sve izražavamo – i tuge i radosti; kad smo dobili mogućnost da nekako prilagodimo liturgiju pojedinim populacijama. Ali smo ipak svjedoci da broj stalnih posjetilaca naših crkava nedjeljom pada, da je potrebno siliti djecu na misu, da se mladi radije skupljaju tamo negdje na dnu crkvene dvorane, ili da čak ostaju izvan crkve, da muškarci prijevremeno – za vrijeme mise – odlaze iz crkve... kao da se tu radi o pomoćnom stupu!

S druge strane pak nailazimo na dobro pripremljene dječje ili omladinske planinske mise ili mise u manjim zajednicama gdje nailazimo na prave bisere u njihovom duhovnom mozaiku i pravu poslasticu, ako ne već krepki obrok za dulje vrijeme. Mladi i stari gladujemo za tom hranom, a možda ne znamo naći put do izvora žive vode! Lomljenje kruha je glavni stup oko kojega su postavljeni ostali.

molitva: to je temeljni stup bez kojega nije moguće početi graditi živu duhovnu zgradu. U današnje vrijeme, kad jenjava tradicionalna vjernost, dobiva sve veće značenje osobno unutarnje stanje koje se temelji na osobnom povezivanju s Bogom i živom zajednicom. Imamo na raspolaganju mnogo pripomoćnih sredstava (knjiga, revija, audiovizualnih sredstava) i prostora gdje se čovjek vrlo lako može skloniti u tišini, bilo da je sam, bilo da je sa zajednicom

istomišljenika. Ako bismo pogledali očima mladog ili srednjovječnog čovjeka ta četiri stupa na koje je on postavio svoju duhovnost, bila bi ovako razvrstana:

– čeonni stup, koji mu je ulaznica u skritu komoricu (škrabicu), jest skladna duhovna zajednica gdje pronalazi sebe i gdje se osjeća kao u nečem svome;

– glavni stup, koji se svojim krakovima povezuje s ostalim trima, jest euharistija;

– temeljni stup, kojeg postavlja na najmekša, prenagibna, nesigurna tla, jest molitva;

– dopunjujući stup, koji pomaže nositi težinu zgrade i koji služi za ravnotežu, jest naučavanje apostolsko.

Zajednica će biti kateheza kad je budemo doživjeli kao duhovni dom. To je isprepletено kod mladih s preraštanjem dječje vjere u zrelu vjeru. Kod starijih pak s preraštanjem formalne pripadnosti Crkvi u živu zajednicu. Obje kombinacije su teške, zahtijevaju različit pristup. Za nas katehete su pak te kombinacije izazov da pokušamo sami najprije graditi žive zajednice na četiri stupa apostolske zajednice, koje bi predstavljale poziv za žedne i gladne.

DIJAKONIJA KAO KATEHEZA

Biti nekome na usluzi u potrebama ili problemima danas je nešto herojsko ili čudnovato, a ne normalno. Otrovani smo ideologijom potrošačkog društva, načelima zgrnuća imovine i bogatstva, a takva je ideologija u suprotnosti s evanđeoskim načelima služenja i poniznog usluživanja. Nema razlike između vjernika i nevjernika jer i jedni i drugi dajemo samo malo sitništa za siromahe, nešto više za obnovu crkve, da se nekome ne zamjerimo, za Crveni križ kakvu haljinu ili odijelo koje nam je odslužilo... na dosadnu staru susjedu i ne pomislimo, razigrana djeca rastavljenih roditelja u susjedstvu idu nam na živce, žao nam je pijanog susjeda...

Biju nas u obraz Isusove kušnje:

– po materijalnim dobrima: „Ako si zaista Božji, naredi, da ovo kamenje postane kruh” (Mt 4,3).

– po snazi: „Ako si zaista Sin Božji, baci se dolje, jer je pisano: 'Naredit će svojim anđelima za tebe da te nose na rukama'” (Mt 4,6).

– po vlasti: „Sve ću ti ovo dati ako padneš ničice te mi se pokloniš” (Mt 4,9).

Praktično rečeno: u borbi za dragi kruh, za deblju bankovnu ili deviznu knjižicu, radimo do iznemoglosti noć i dan. Za fotelju ili za neki status na društvenoj ljestvici znamo napraviti toliko krivudavih linija oko svoje savjesti i načiniti si debeli zaštitni zid. Za malo vlasti nad nekim spretno obrađujemo čovjeka na sto i sto prefinjenih načina.

Dijakonija će postati kateheza kad dobrota kod ljudi nadvlada pomenute kušnje. I mlađi i stariji žrtve smo tih kušnji, koje nas često uzdrmaju do korijena. Dječji idealizam dobrote brzo splasne, mladi su kao ribe na suhom – bez uzoraka i bez uzora dobrote, ne vide je ni kod roditelja, niti u okolnom društvu, srednja se generacija gubi u maniji rada i nehotice gazi svijet dobroga i svetoga u sebi. Starci se osjećaju otpisanima i nepotrebнима, zato odlaze iz života u svoj svijet tuge, melankolije i snova.

Gdje početi s dijakonijom kao katehezom? Radi se o jednostavnom djelovanju: otkriti svijet dobrote u ljudima, pomagati jedan drugome, otkrivati taj svijet. Svaki čovjek je dobar u svojoj biti. Moraliziranje ne pomaže dovoljno. Potrebno je otkriti put do oaze dobrote u pojedinom čovjeku, da sam okusi svoj svijet dobrote i to će biti ishodište za područje dobrote izvana.

Primjer takvog otkrića je Pejpa – seoski sirotan bez roditelja u Kozarevoj knjizi: Topao babičin dlan (MD, Celje, 1986), koji spoznaje – svijet je ipak, bez obzira na sve, dobar. Zašto? Zato jer je baka dobra, jer je pokojna mama bila dobra, jer je stric Miško bio dobar, jer je seoski učitelj dobar, jer je župnik dobar, jer je dobro toplo sunce koje nas grije... Prije tog iznenadnog blijeska Pejpa je doživljavao samo dječju kalvariju zapuštenog dečka bez roditelja, bez prijatelja, bez doma. Da Pejpa nije toliko puta doživio tople bakine ruke, učiteljeve, župnikove, koje su davale dio sebe, ne bi se udaljio od dječje kalvarije.

Poslovice: „Dobrota je sirota” dobro nam dolazi kao isprika za naše potrošačke misli i želju za vlašću i bogatstvom, a ipak u temeljima ona ruši dijakoniju kao katehezu. Jedino preko moje, tvoje tople ruke, netko može lako doživjeti svoj preporod – da je u svojoj biti dobar.

mišljenja

Koliko seoskih ili gradskih dječaka i djevojčica danas tumara unaokolo i traži otvoreni dlan! Koliko se učitelja, toplih baka, župnika zna zlopamtiti s vremenom te ima energiju da otvori svoj topli dlan bez imalo proračunatosti?!

Dijakonija kao kateheza je probni kamen kršćaninova života po Evanđelju. A za nas katehete je to temeljiti test života: dobrote, plemenitosti, sebedarja bez ikakve i najmanje plaće! Nemam ništa protiv raznih karitativnih akcija, koje i u našem prostoru dobivaju razne izražajne mogućnosti i čijim se posredstvom učini mnogo dobroga. Međutim uvjeren sam da te akcije dobivaju svoju naročitu težinu samo ako su natopljene vezama dobrih ljudskih srdaca koja se posredno darivaju za druge. Ipak dajem prednost neposrednoj, osobnoj dijakoniji kao katehezi; ta u našoj neposrednoj blizini je sve više mladih i starijih rastrganih srdaca kojima su potrebni moji i tvoji topli dlanovi, jer u protivnom mogu pasti u mrežu ove ili one kušnje, ili će ostati duhovno hromi i opljačkani za svijet dobrote u sebi i okolini.

VJERSKO OBRAZOVANJE KAO KATEHEZA

Apostol Petar u svojoj prvoj poslanici piše: „Naprotiv, štujte u svojim srcima Krista kao Gospodina, uvijek spremni na odgovor svakomu tko vam zatraži razlog nade koja je u vama (3,15). Uvjet da je netko sposoban dati odgovor za svoju nadu jest da preraste svijet djetinje vjere i da je postavi na vlastito tvrdo tlo. To znači da je u svom srcu doživio Božji mimohod i da je u svojoj glavi zaključio da je pametno vjerovati.

Srce i razum moraju biti angažirani i moraju biti u nekoj ravnoteži. Ako dajemo prednost samo razumskim razlozima vjerovanja, „odgojit” ćemo suhoparnog vjernika koji neće biti u stanju da doživi svoju vjeru u zajednici. Ako pak dajemo prednost srcu, „oblikovat” ćemo vjernika bogatog čuvstvima, koji će se okretati tamo i odakle vjetar puše i koji će gladan lutati iz zajednice u zajednicu.

Prebroditi svijet dječje vjere znači također prerasti vanjske predodžbe – vlastita nezrela predstavljanja Boga, i usmjeriti se u vlastiti unutarnji svijet. Tako ljupke i bajne znaju biti

dječje predodžbe o Bogu da lako zatvaraju put mladom biću u skrivenu jezgru gdje bi se sreo s Bogom oči u oči.

Vjerojatno nikad nećemo potpuno prerasti vanjske predstave o Bogu, jer će se uvijek u nama nalaziti ostaci dječjeg svijeta. To nije potrebno. Međutim moramo se učiti upotrebljavati razna sredstva (molitvu, post, meditaciju, razmišljanje, Sv. pismo, sakramente, darove Duha Svetoga...) da bar od vremena do vremena razbijemo vanjsku olupinu i da se sretnemo sa svojim Bogom. Također je važno da razumom raščistimo sa svojom dječjom vjerom, koja je postala premalena i pretijesna.

Za razumsku opravdanost vjerovanja nije najbitnije ukloniti sve dječje predodžbe o vjeri; bitnije je ići korak naprijed te srcem i pameću otkrivati Apsolutnoga. Tu su se mnogi spotakli i još se spotiču. Na tom se stupnju ljestvice spotaklo mnogo nekadašnjih vjeroučenika koji danas, u zreloj dobi, nemaju gdje objesiti predodžbu dječje vjere. Božji mimohod u svom srcu nisu doživjeli, zato razum nije mogao dati svoju potvrdu o opravdanosti vjerovanja. Vjera im je opterećujući ostatak – talog iz dječje dobi, bez sadržaja i mogućnosti primjene u životu.

Mjerodavna za vjersku izobrazbu kao kateheza jest kušnja Božjeg bivanja u svojem srcu i potvrđan razumski odgovor: „Vjerujem, pomozite mi u mojoj nevjeri!” Ta je osobna vjera kao gorušičino zrno koje se u meni može lako razviti u krepko stablo ako budem znao uvijek pripremiti pogodno tlo za rast Božjeg sjemena.

Trajno obrazovanje na vjerskom području (knjige, revije, studij, seminari, tečajevi, propovijedi, vjeronauk) mora vjerniku u svako njegovo životno doba pomagati da zna čuvati „gorušičino zrno” kao svetinju; osposobiti ga da u svakom trenutku zna pripremiti tlo za rast gorušičina zrna i da zna štititi i zaštititi nježnu biljku ili već krepko stablo od parazita, provalnika, uništavača.

Trajno obrazovanje na vjerskom planu mora vjernika voditi do ujedinjenja vjere razuma i vjere srca u mislima, ravnanju i djelovanju tako da vjera postane jezgra čovjekove osobe, a Bog kormilar života.

MORALNO PONAŠANJE KAO KATEHEZA

Kod ispitivanja moralnih pitanja, mi smo vjernici i danas u trajnoj opasnosti da po uzoru na židovsko-farizejski način mišljenja gledamo na stvari i život u crno-bijeloj tehnici. Mnogo puta čujemo ili sami citiramo: „To je dozvoljeno po našoj vjeri, to pak nije dozvoljeno!”

Sv. Pavao (prije njega pak Krist) nastoji promijeniti židovsko-farizejsko usidrenje u izvršavanju slova Zakona. Mišljenje i ponašanje kršćanina postavljeni su na druge temelje – na temelje slobode u ljubavi.

U poslanici Galaćanima piše: „Dakako, vi ste, braćo, k slobodi pozvani. Samo neka ta sloboda ne bude pobuda tijelu, nego ljubavlju služite jedan drugomu, jer je sav Zakon ispunjen jednom jedinom zapovijedi: 'Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe'!” (5,13–14).

Čovjek, oslobođen po Kristu i u Kristu, dobrovoljno se odlučuje da radi dobro ili zlo.

„A velim: živite po duhu pa sigurno nećete udovoljavati požudi tijela, jer tijelo žudi protiv duha, a duh protiv tijela. Da, to se dvoje međusobno protivi tako da ne činite što biste htjeli. Ali, pustite li Duhu da vas vodi, niste više pod Zakonom” (Gal 5,16–18).

Kod pitanja morala kao kateheze novozavjetni se čovjek odlučuje da živi po duhu, to jest po naravnim zakonima koji se nalaze napisani u srcu svakog čovjeka. Sloboda čovjeka sastoji se upravo u tome da se odluči za čine koji su u skladu sa naravnim zakonom srca. Do konfliktna dolazi jer se upravo to ponekad kosi s trenutnom „društvenom” ideologijom. Može se dogoditi da društveno, odnosno javno mnijenje bude tako jako da u velikoj mjeri ograniči pojedinca ili dio društva. U prividno opjevanoj slobodi, kad ta sloboda postane „pobuda za putenost”, počinje se „slijepi” čovjek koristiti trenutno lakšim zakonom. Svakako, slijedeći takvu stazu, prije ili poslije naći će se u slijepoj ulici te će tražiti nova opravdanja za svoje čine.

Naravno ponašanje međutim ne treba opravdanja, ne obazire se na trenutnu društvenu ideologiju, ono se orijentira po barometru naravnog zakona u sebi. Ono prihvaća školu križa te

se uči u slobodi služiti u ljubavi. Unutarnja sloboda srca, prekaljanena životnim kušnjama, križevima, zapravo je jedino oružje za pobjedu nad zlom u sebi, kod bližnjih, u svijetu. Tim se putem oslobođeni kršćanin uči činiti dobro i pobjeđivati zlo.

MEDITACIJA KAO KATEHEZA

Osnovno pitanje kod meditacije kao kateheze jest da li je zapadni čovjek, koji je toliko zaglibio u plitkosti, sposoban ući u se i baviti se raznim disciplinama, koje bi ga usmjerile s vanjskog svijeta prema unutrašnjosti njegovoj, prema jezgri.

Meditativne grupe u većim centrima ili grupe za mentalnu higijenu pod pokroviteljstvom Socijalističkog Saveza govore u korist otvaranja, za meditaciju na našem slovenskom prostoru.

Tekst Ivana Cankara jasno će nam reći koliko je čovjek sposoban otvoriti se tim dimenzijama i koji je sadržaj meditacije:

„Svaki hram u velikom domu čovječjeg srca ima skrivena vrata u drugi hram... a taj u treći... i tako dalje, bez kraja, iz kapelice u kapelicu, iz tamnice u tamnicu, iz tajne u tajnu, svako stepenište — bilo tako tamno i strmo, vodi samo do drugog stepeništa, još tamnijeg i strmijeg, iz dubine u dubinu, iz mraka u mrak. Mnogo puta dogodi se čovjeku da smatra da je već otvorio vrata zadnjeg hrama, da već stoji na vrhu zadnjeg stepeništa i da gleda u samo dno, koje još nikome nije bilo dostupno u očitovanju. Predrska je takva misao, a istovremeno malodušna, znak umora, sjena one hladne bijele ruke koja ga ponekad s puno milosrđa gladi po obrazima i spašava. Takvi su trenuci tek malo svjesni, kad malodušan čovjek zaželi te ruke milosrđem natopljene. „Tu je kraj, otpočinut ću” — kaže, i gle, još je tamo stepenište, još su tamo vrata, još prema nekoj tajni... ustani, pođi, nemoj oklijevati! „Tu je dno”, kažeš, „sada će se sve otkriti!” — pa pogledaj tamo, vidi stepenište, ustani, spusti se u dubinu, u noć” (Podobe iz sanj, str. 60).

„Nije ga strah hodočasnika, nije ga strah očite ispovijedi — čemu bi ga bilo strah? On zna da je onog trenutka, kad je lutao hramovima i

stepeništima svojeg srca hodao istovremeno s upaljenim svjetlom po zatvorenim svetištima svoga bližnjega, svakoga i svih, gdje god je njegova noga stupila nije mu trebalo kucati, već pogledu njegovom, punom želja, vrućem, otvarala su se vrata širom, i gdje god bi pogledao, svugdje se osjećao kao kod kuće. On zna da su u tim tihim dubinama svi ljudi braća, kao nigdje drugdje, ni u crkvi. On zna da bi se sasule stijene među njih, kao da su izgrađene od pepela, ako bi se ikada, makao za trenutak, pogledati iz dna” (Podobe iz sanj, str. 62).

Osnovica kod meditacije je osobna disciplina, koja se izražava u dosljednosti — svakoga dana odrediti vrijeme za sebe. Neke vrste meditacije dosljedne su u raznim tehnikama (držanje tijela, disanje, koncentracija na jednu stvar, stabilno sjedenje, ponavljanje slogova, disciplina u uživanju obroka), međutim tehnika je od drugorazrednog značenja. Važnija je dosljednost na putu do samoga sebe, u svoju jezgru, da čovjek ne bude razočaran posred stepeništa.

Mogu reći da mnoge odbija meditativna tehnika i zato uopće ne dolaze do sadržaja meditacije. Stoljetna iskustva istočnjačkih meditacija kažu nam da se u naslonjaču, s punom glavom i punim želucom, ne da meditirati, već samo fantazirati i drijemati. Nažalost osobna osmišljena disciplina postaje tuđa u Crkvi, iako je ona bila bliska našim prethodnicima (klanjanje i općenito klečanje, ponavljanje molitvenih obrazaca, bdijenje, post, hodočašćenje pješice...). Osobna disciplina kod meditacije je povezana s izvjesnim obredima (klanjanje, paljenje svijeća, kađenje, upotreba gonga, dekoracija prostorije, obredni agape nakon meditacije).

Obredi daju pomlađujući ton, daju čar meditaciji, a disciplini oduzimaju obilježje mezo-hizma nad sobom. Meditativnoj tehnici, koja često puta nije laka, daju obredi izvjesnu toplinu, da čovjek lakše pretrpi bol koji u drugom slučaju ne bi imao smisla (npr. sjedenje s prekrivenim nogama na podu). Obredi kod meditacije uvijek su jednostavni, priprosti, s obilježjem domaće, dostupni su svim članovima grupe. Za dječju meditaciju dovoljno je rasprostrti deku, upaliti svijeću i ukrasiti prostoriju cvijetom. Važno je da predmeti za te obrede ne budu višenamjenski: svijeće neka budu samo za

meditaciju, meditativni kutak neka služi samo za meditaciju; odgovarajuća deka ili tepih neka služe samo za meditaciju. Obredni predmeti moraju postati u našoj svijesti sveti.

Meditacija mora biti priprosta, tako priprosta da sve članove privuče u svoju sredinu, da ih otvori i nagovori, da postane dio njih. Istočnjačke tehnike upotrebljavaju obično samo disciplinu i obrede. Zapadnom je čovjeku vjerojatno bliži put do sebe po nekoj stvari (tekst, glazba, slika...) Cilj je i kod jednog i kod drugog isti: doći u svoju skrovitu sobicu gdje me čeka Bog.

Meditacija je strpljivo čekanje pred sobicom svog srca ili hod koji se do te sobice ponavlja. Strana joj je jurnjava s vremenom ili težnja da što prije dođe do učinka. Svakodnevno „sjedenje” ili dužina vremena u kojem je uložen trud nije mjerilo za njenu uspješnost. Dobro pripravljena meditacija još ne znači i njenu uspješnost. Razni drugi meditativni treninzi samo ponekad postignu da čovjeka očiste nadutošti, da ga uvedu u svijet osobne discipline i ništa više.

Dogodi se jednostavno da priprosti cvijetak, slika ili glazba otvore čovjeka u dubinu i dovedu ga u skrovitu sobicu gdje doživljava suočene sa svojim ja, s bližnjim, s Bogom. Evo nekoliko primjera:

– za starog seljaka je lijepa meditacija njiva posijana pšenicom. Mlade biljke ga mogu izdana u dan pozivati da ih ide pogledati kako rastu. A u sebi doživljava Božju tajnu novog života. Uz mlade biljke dobiva novu snagu u starijim godinama, oplemenjuje se, postaje dobar kao pšenični kruh.

– za malu djecu u obitelji jaslice su lijepa meditacija. Važno je da su im dostupne, da ih sami mogu mijenjati ili čak da ih i sami oblikuju i tako se užive u njihovu tajnu. Zajednička obiteljska molitva, pjesma i razgovori kraj jaslica oblikuju dječju maštu za shvaćanje tajne Božjeg rođenja među nama.

– za radnika u tvornici stroj mora postati dio njega, jer će ga inače samo otuđivati i uništiti. Zato radnik za strojem mora naučiti da prisluhne njegov način pjevanja u obliku cviljenja i buke, mora ga zavoljeti, znati ga također omiliti, a ne samo tući po njemu, mora naučiti

da s njim porazgovori, a ne da ga samo proklinje, mora naučiti da u njemu vidi čudo Božje.

– za bračne supružnike meditacija bi mogla biti međusobna grljenja i poljupci koji ni u kom slučaju ne bi smjeli biti samo uvod u spolni akt. Govorom tijela moglo bi se lijepo naučiti prihvatiti drugoga onakvim kakav jest, darovati dio sebe drugomu, otkrivati jedno u drugome ono što je Božje.

– za vjeroučenike mogle bi biti lijepe meditacije veliki događaji crkvene godine koji su bogati simbolikom (Advent, Božić, Korizma, Uskrs...)

PROSLAVA BLAGDANA KAO KATEHEZA

Blagdane nema bez mukotrpnog rada. Već sv. Pavao kaže: „Tko ne radi, taj neka ne jede!”

Ne mogu doživljavati i doživjeti katehezu blagdane ako se nisam prije preznojio nekim poslom npr.:

– mogu se veseliti osobnim blagdanima ako sam nešto uložio u tu svoju osobnost, ako sam napravio neki korak u razvoju svoje osobnosti.

– veselim se obiteljskim blagdanima ako sam dio sebe uložio u obitelj, u bolje međusobne odnose, ako npr. znam opravdati svoju ulogu oca.

– državni će mi praznici nešto značiti ako sam svakodnevno davao svoj doprinos za zajedničko bolje sutra na radnom mjestu, u susjedstvu ili bilo gdje drugdje.

– crkveni praznici pogoditi će me u živo ako sam živi ud Crkve, ako se trudim da opravdam svoj specifični poziv u Crkvi.

Proslaviti blagdane ne mogu sam već zajedno s drugima: prijateljima, obitelji, suradnicima, župljanima... zato je gradnja međusobnih odnosa drugi sastavni dio proslavljenja blagdane kao kateheze.

Moje se srce mora pomladiti o zajedničkom prazniku, jer bi se inače taj praznik ograničio na piće i iće. „Dat ću vam novo srce, nov duh udahnut ću u vas! Izvadit ću iz tijela vašega srce kameno i dat ću vam srce od mesa” (Ez 36,26).

Vanjska skrb za ugošćenjem često nas okupira u tolikoj mjeri da ne dolazi do izražaja unutarnje veselje i ne dolazi do pravog međuljudskog dijaloga. U prazničkom raspoloženju mo-

ram stalno učiti davati svega sebe drugomu kao dar, i njega prihvatiti kao dar, otvoriti mu se i također slušati ga, veseliti se da je takav kakav jest, i prihvatiti ga također takvog. Vanjsko veselje u iću i piću ima svoj čar, ako je između domaćina i gostiju uspostavljena unutarnja veza i atmosfera harmonije po unutarnjem dijalogu. Prazni razgovori, igra i diplomacija morali bi biti nepoznanice u proslavi blagdana kao kateheze.

Kad progovori srce srcu, a to se događa kad se s najbližim susrećem u svojoj dubini, padaju među nama ograde „kao da su napravljene od pijeska”. Jedan nasuprot drugomu stoje dva blagdanski raspoložena bića – sveti ljudi, kao „da je samo jedan čovjek a taj je čovjek visok u svojim mislima, plemenit, bez zla i farizejskog licemjertva u sebi, u svojim osjećajima čist, nesebičan, neograničeno odan svojoj ljubavi koja obuhvaća cijeli svijet i tijesno grli svaku stvar” (I. Cankar – Podobe in sanj, str. 61).

Za kršćanina proslava blagdana kao kateheza dostiže svoj vrhunac kad se susreće sa svojim Bogom. „Duh svoj udahnut ću u vas da hodite po mojim zakonima i da čuvate i vršite moje naredbe. I nastanit ćete se u zemlji koju dadoh

vašim ocima, i bit ćete moj narod, a ja ću biti vaš Bog” (Ez 36,27–28).

Proslaviti s Bogom znači doživjeti mimohod Gospodina u svom srcu. Tijekom izraelske povijesti proslava je blagdana bila veoma povezana s obrednom simbolikom (zavjetna škrinja, ples, hodočašća, pjevanje, kađenje, darivanje...) i metanojom – osobnim obraćenjem (post, molitva, razmišljanje o Božjoj veličini...) koji su davali prazniku težinu i onemogućavali da se blagdansko raspoloženje pretvori u veselicu. Ta dva elementa je kršćanska tradicija tijekom stoljeća uklopila u proslave svojih blagdana, a ni danas ne možemo mimo njih. Nije međutim rečeno da je župna zajednica jedini uzorak vjerskog proslavljenja blagdana, jer često se puta župljani i ne poznaju, ne saobraćaju, ne gaje međusobni dijalog – jednostavno ne doživljavaju osjećaj pripadnosti župnoj zajednici. No po raznim grupama unutar župne zajednice – naročito mladi – bolje doživljavaju obrednu simboliku i metanoju. Čini se važnim da znamo razvijati život takvih grupa u župi ili izvan nje, koje bi svojom proslavom blagdana kao katehezom mogle postati sol i kvasac u župnoj zajednici.
